

Is onderadvies dan tóch geen stadsprobleem?

Kinderen van ouders met een kleiner jaarinkomen lopen het risico een lager schooladvies te krijgen dan uit hun eindtoets kwam. Nu blijkt dat zulke onder advisering juist op het platteland vaker voorkomt. Hoe kan dat? *De Volkskrant* zocht naar antwoorden.

Door **Kaya Bouma** en **Nadia Ezzeroli** Foto **Guus Dubbelman**

meenten op het platteland krijgt bijna één op de drie kinderen van relatief arme ouders een lager schooladvies dan het eindtoetsadvies. Het verschil tussen stad en platteland is zelfs groter dan dat tussen inkomens.

Voor de goede orde: ook in grote steden is kansongelijkheid een probleem. Maar het lijkt erop dat het probleem buiten de Randstad een stuk groter is.

Ter vergelijking: in Diemen, de gemeente waar basisschool Het Atelier staat, krijgt 3 procent van de leerlingen van ouders met een relatief laag inkomen een advies dat lager is dan op basis

van hun uitslag op de eindtoets te verwachten was. Landelijk ligt dat percentage op 13,6 procent voor dezelfde inkomensgroep. Aan de andere kant van het land, in de Achterhoekse gemeente Berkelland, geldt dat voor 31 procent van de leerlingen. Waar komen die grote verschillen vandaan?

Het is een vraag waar Anneke Timmermans graag het antwoord op zou willen weten. Timmermans is hoofddocent aan de Rijksuniversiteit Groningen en doet al jaren onderzoek naar schooladviezen. Ook in haar eigen onderzoek ziet ze grote verschillen tussen stad en platteland.

Die verschillen zijn hardnekkig, zegt ze. In landelijke gebieden worden leerlingen niet alleen vaak lager ingeschat, hun advies wordt ook minder vaak opgehoogd als blijkt dat een leerling beter scoort op de eindtoets. Officieel moet een school het advies van een leerling heroverwegen op het moment dat deze leerling op de eindtoets beter scoort. Timmermans: 'Juist in de gebieden waar men toch al behoudend is met het schooladvies werkt het daarvoor bedoelde herstellingsproces ook het minst. Dat is spijtig.'

Terug naar Het Atelier in Diemen. Het had weinig gescheeld of de basisschool was gesloten. Hoewel ouders veelal tevreden waren met de school, werden nieuwe ouders afgeschrikt door het negatieve inspectieoordeel, het verouderde schoolgebouw en het grote aantal leerlingen met een migratieachtergrond, vertelt directeur Heijmans.

Het aantal inschrijvingen liep terug. In een paar jaar tijd daalde het leerlingenaantal van 400 naar iets boven de 100. De gemeente liet het begaan, zegt Heijmans. De school zou langzaam doodbloeden.

Maar toen gebeurde er iets onverwachts. In Diemen-Zuid werd de afgelopen jaren een volledige nieuwbouwwijk uit de grond gestampt: Holland Park. Een buurt met 'designappartementen' afgewisseld met 'sfeervolle grachten'. In tegenstelling tot wat de gemeente verwachtte, zegt Heijmans, kwamen in die appartementen veel jonge gezinnen te wonen.

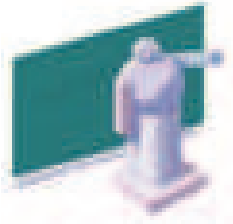
Het ontbrak Holland Park alleen nog aan een basisschool. Daarvoor keek de gemeente naar Het Atelier. De school is gunstig gelegen, vlak bij de nieuwbouwwijk. Over anderhalf jaar krijgt Het Atelier een fonkelnieuw gebouw in Holland Park, grenzend aan het groen, met veel licht en ruimte en houten binnenwerk.

Het gaat goed met Het Atelier. De Onderwijsinspectie schrijft de laatste jaren

ONDERZOEK

Ongelijkheid op de kaart

■ Bekijk online de verschillen in schooladvies per gemeente en woonwijk op volkskrant.nl/schoolkansen

positieve rapporten over de school. De belofte van het nieuwe gebouw alleen al trekt de laatste jaren een ander publiek. Heijmans: 'We merken dat we meer hoogopgeleide ouders krijgen.' Ook het nieuwe onderwijsconcept, met veel nadruk op zelfstandigheid, spreekt hoogopgeleide ouders aan.

Deze verandering in populatie is geen onbelangrijk detail. Opleidingsniveau doet ertoe als het gaat om kansenongelijkheid, blijkt keer op keer uit onderzoek. Ook de Onderwijsinspectie signaleerde dat in 2016. Kinderen van hoogopgeleide ouders krijgen hogere schooladviezen, gaan naar beter aangeschreven scholen en halen uiteindelijk een hoger diploma dan even intelligente kinderen van laagopgeleiden.

Opleidingsniveau hangt samen met inkomen. Uit het onderzoek van het team van Ravesteijn blijkt dat kinderen van ouders met een hoog inkomen vier keer zo vaak havo of vwo doen vergeleken met kinderen van ouders met een laag inkomen.

Dat opleidingsniveau zo belangrijk is, komt voor een deel omdat leerkrachten het opleidingsniveau van ouders bewust of onbewust meewegen bij het vaststellen van het advies, zegt Timmermans. 'Bijvoorbeeld: deze leerling heeft hoogopgeleide ouders en krijgt dus veel ondersteuning thuis, dus dan moet het wel lukken op het vwo.'

Hoogopgeleide ouders spelen daarin zelf ook een grote rol. Zij weten beter hoe het onderwijssysteem in elkaar zit en oriënteren zich al eerder op de keuze van een middelbare school. Daarbij staan ze meer op hun strepen, zegt Timmermans. 'Ze gaan het gesprek aan. Soms op wat dwingende wijze.'

En belangrijker: er is sprake van een olievleekwerking. Ook kinderen van laagopgeleide ouders kunnen profiteren van klasgenoten met hoogopge-

→ LEES VERDER OP **PAGINA 14**